

ОТЧЕТ
ЗА ДЕЙНОСТТА НА ЦЕНТЪРА ЗА ОБУЧЕНИЕ ПРИ БАН
ПРЕЗ 2021 ГОДИНА

Приет на заседание на АС на ЦО на 23.02.2022г., протокол № 1

Центърът за обучение при Българската академия на науките е специализирано звено на БАН, което организира и координира обучението на български и чуждестранни граждани чрез образователната и научна степен “доктор”, следдокторска специализация, както и чрез други форми на обучение, квалификация и преквалификация.

Центърът за обучение съдейства на отделните звена на БАН в обучението на научни кадри, чрез организиране на чуждоезиково обучение и обучение по компютърни умения на докторантите, както и чрез специализираните докторантски курсове.

Академичният съвет на Центъра за обучение активно подпомага селекцията на специализираните курсове по различните специалности и при разпределението на отпускните бройки между отделните ПНЗ на БАН.

През 2021 г. в звената на БАН са се обучавали общо **355** докторанти, от които **182** редовни, **123** задочни и **50** на самостоятелна подготовка. Новозачислените докторанти са **88**, от които **48** на редовно обучение, **24** на задочно и **16** на самостоятелна подготовка.

Броят на защитилите и отчислените докторанти през 2021 г. в отделните направления са обобщени в Таблица.

Направления	Защитили през 2021 г.	Отчислени през 2021 г.
Информационни и комуникационни науки и технологии	17	15
Енергийни ресурси и енергийна ефективност	2	2
Нанонауки, нови материали и технологии	13	8
Биомедицина и качество на живот	12	10
Биоразнообразие, биоресурси и екология	13	16
Климатични промени, рискове и природни ресурси	8	9
Астрономия, космически изследвания и технологии	5	4
Културно-историческо наследство и национална идентичност	13	15
Човек и общество	11	15
ОБЩО:	94	94

През годината 94 докторанти са защитили докторските си дисертации, а 94 са отчислените докторанти.

В края на 2021 г. в звената на БАН се обучават **350** докторанти, от които **177** редовни, **120** задочни и **53** на самостоятелна подготовка.

През отчетната година, общо 15 редовни докторанти от 10 института на БАН са получили еднократна стипендия от 1000 лв., покривайки изискванията на 130 ПМС т.2, ал. 5, т.1 за предаден дисертационен труд за защита в рамките на тригодишния срок за обучение и т. 2 – за успешна защита на дисертационния труд в срок до 1 година след завършване на тригодишния срок на обучение.

Тези докторанти са от Институт по инженерна химия (ИИХ), Институт по оптически материали и технологии (ИОМТ), Институт по органична химия с център по фитохимия (ИОХЦФ), Институт по етнология и фолклористика с етнографски музей (ИЕФЕМ), Институт за изследване на изкуствата (ИИИЗк.) и Институт за държавата и правото (ИДП). От тях двама докторанти - от ИИКТ и ИЕФЕМ - са покрили изискванията по т. 1 и т 2 и са получили две стипендии по 1000 лв.

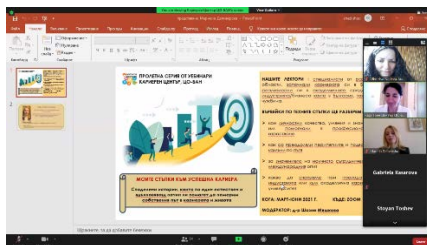
Обработването на подадените от Българска академия на науките данни за Регистъра на действащите и прекъснали докторанти в Национален център за информация и документация (НАЦИД) премина успешно. През 2021 година ЦО верифицира дипломите за придобито висше образование в чужбина на 6 докторанти, които кандидатстваха за заемането на научни длъжности в звена на БАН. През изминалата година 154 докторанти са преминали езикови курсове и 81 курсове по компютърни умения.

Спазването на противоепидемичните мерки наложи реорганизация на събитията на **Кариерния център** към ЦО и те преминаха в дистанционен онлайн формат. Предвид улеснената процедура на участие в уебинари (вкл. възможността на включване в тях на учени от страната), организиранията събития придобиха още по-широка популярност, което стимулира екипът на Кариерен център към ЦО-БАН да ги организира в тематични серии с ежемесечна честота. Междувременно беше осъществено анкетно проучване на потребностите от обучителни семинари сред докторантите и млади учени от БАН. Последващите тематични области са съобразени с получените резултати от изследването. По време на пролетната серия уебинари *"Моите стъпки към успешна кариера"* (2021г.) успели учени от БАН споделиха своя път, прежеждия и трудности, за да помагат на по-младите си колеги в кариерното ориентиране и планиране. Силният интерес (близо триста регистрирани) към уебинарите продължи и през следващата, есенна, серия уебинари *„Писане и управление на успешни научни проекти“*. В рамките на тази серия са представени както експертни лекции от мениджъри, оценители и утвърдени учени с богат проектен опит, така и споделяне на опит от успешни проекти от страна на докторанти и млади учени.

Организиранията събития предоставиха изключително полезна информация, свързана както с конкретни възможности за участие в проекти и конкурси, така и с експертни насоки за кариерно развитие. Те предизвикаха силен интерес и бяха повод за виртуална среща на много докторанти и млади учени. Аудиторията се включваше в онлайн обсъждане, а лекторите отправяха своите съвети и препоръки. Бяха планирани нови полезни събития за предстоящата година, съобразени с установените потребности на аудиторията.

През отчетния период, в рамките на дейността на Кариерен център към ЦО-БАН бяха организирани и проведени следните **уебинара (онлайн семинара)**:

1. Серия уебинари "Моите стъпки към успешна кариера" . Уебинарът се проведе на 30 март 2021г. Проф. Мариела Деливерска, Факултет по обществено здраве към Медицински университет, София, сподели своя уникален опит в разработката на интердисциплинарна тема на дисертация в две на пръв поглед различни области като право и медицина и как този избор е белязал нейното кариерно развитие по-нататък.

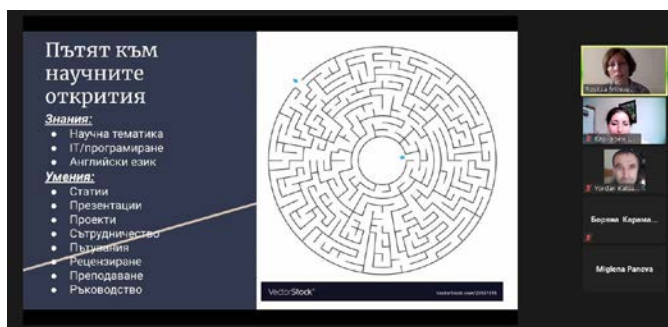
Уебинар "Моите стъпки към успешна кариера" с лектор проф. Мариела, Деливерска, 30 март 2021 г.

На 26 април 2021г. доц. Ина Анева, Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, БАН и научен секретар на направление биоразнообразие, биоресурси и екология, изнесе изключително мотивираща и вдъхновяваща лекция като откровено сподели за множеството предизвикателства, които е имала като млад учен в БАН и разкри как те са били преодоляни с много хъс и желание.

Уебинар "Моите стъпки към успешна кариера" с лектор доц. д-р Ина Анева, 26 април 2021г.

Доц. Росица Митева от Институт по астрономия и национална астрономическа обсерватория, БАН беше подготвила изключително полезна лекция, в която в детайли описа различните практики за изграждане на научна кариера, както в България, така и в чужбина. Подчерта, какви знания и умения са необходими за успешно развитие в научното поприще. Не на последно място сподели богатият си опит за работа в международни екипи и проекти.

Уебинар "Моите стъпки към успешна кариера" с лектор доц. д-р Росица Митева, Институт по астрономия и национална астрономическа обсерватория, БАН, 25 май 2021г.

Лекторите на пролетната серия уебинари "Моите стъпки към успешна кариера" не само представиха техния кариерен път, но и споделиха тайни от професионалния си опит, както и отправиха посланията към младите учени. Представаме само малка част от тях:

„Успехът избира смелите, работливите и борбените! Не се страхувайте да бъдете новатори! Не се отказвайте при срещата с трудности. Бъдете

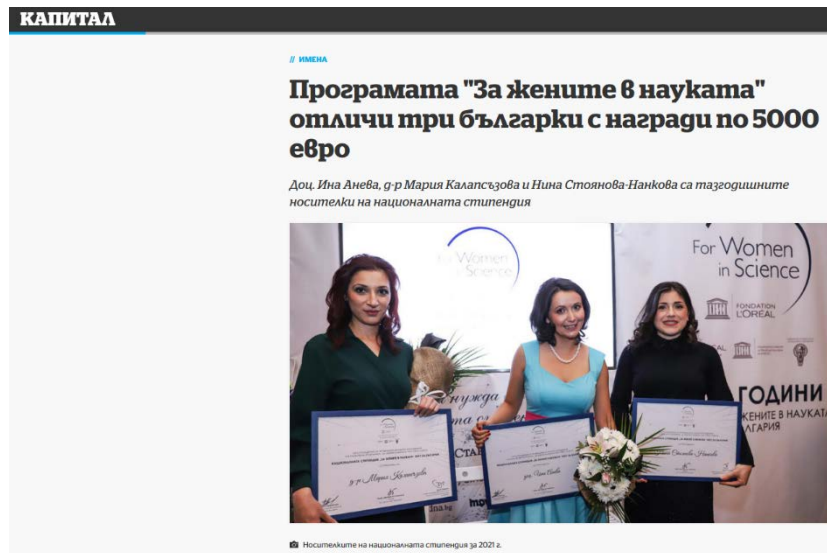
последователни: работете за да постигнете поставените от вас цели, а това ще ви донесе успех, удовлетвореност, признание и нови възможности!”

„Успехите ни зависят от степента на отдаденост, хармоничната работна атмосфера, сътрудничеството с учени от други институции, смелостта и решителността, стремежът към високостойности резултати, жаждата за знания и стремежът към непрестанно учене”

„Бъдете отворени към промяната и упорити в преследването на целите си”

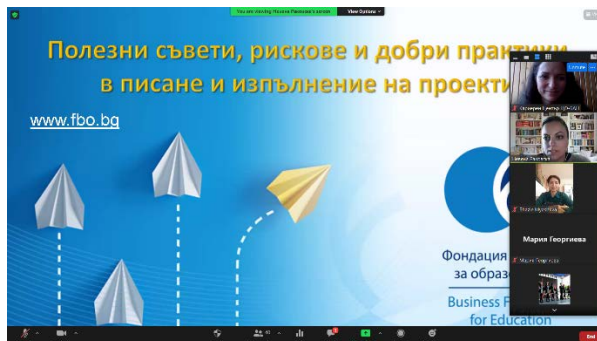
2. Презентация на националната стипендиантска програма „За жените в науката“ с лектор: г-жа Кристина Радкова – координатор на програмата "За жените в науката" в България

Уебинарът се проведе на 19 май 2021г. Дамите присъстващи на уебинара получиха разяснения за условията за кандидатстване и вдъхновение, както от водещият лектор, така и от една от носителките на наградата „За жените в науката“ 2020 г. д-р Радослава Бекова, главен асистент в Института по океанология на БАН. С радост може да съобщим, че и трите тазгодишни носителки на наградата са млади учени от БАН: доц. д-р Ина Анева, д-р Мария Калапсъзова и Нина Стоянова-Нанкова.

3. Серия уебинари „ПИСАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА УСПЕШНИ НАУЧНИ ПРОЕКТИ“

На 18 ноември 2021г. се проведе обучителен на тема: ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ, РИСКОВЕ И ДОБРИ ПРАКТИКИ В ПИСАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИ, с водещ: Невена Раковска, Мениджър проекти във Фондация на бизнеса за образованието <https://fbo.bg/> Предвид онлайн формата, в събитието имаха възможност да се включат и учени от БАН от научни звена извън София (в конкретния случай – Пловдив). Невена Раковска е мениджър с изключително богат опит в управлението на международни и национални проекти в сферата на образованието и кариерното развитие, високо квалифициран обучител и кариерен консултант. Отличен презентатор и комуникатор на знания, Невена Раковска представи важни, специално селектирани спрямо спецификите на аудиторията, акценти от своя ценен експертен опит в проектната практика.

Обучителен вебинар на тема: ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ, РИСКОВЕ И ДОБРИ ПРАКТИКИ В ПИСАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИ, 18 ноември 2021г.

Гл. ас. д-р Мерилин Ал Шариф, секция “QSAR и молекулно моделиране”, ИБФБМИ-БАН представи проект подкрепен в „Конкурс за финансиране на научни изследвания на млади учени и постдокторанти - 2016 г.“, който е сред излъчените от ФНИ като успешни примери за добри научни резултати. Лекторът обърна особено внимание на необходимостта и полезността от това един млад учен да се осмели да поеме отговорност за подготовка и управление на научен проект. Даде примери за значимостта на натрупания опит при разработването на избраната научна тема, за подкрепящата роля на Институтията бенефициент, както и на страничните колаборации

Много важна тема касаеща кариерното развитие на младите учени бе развита от доц. д-р Цанко Гечев, Директор на Център по растителна системна биология и биотехнология (ЦРСББ), доцент в катедра Физиология на растенията и молекулярна биология, Пловдивски университет. Пред с аудитория от докторанти, млади учени и др. основно от БАН, както и от образователни и научни звена от Пловдив, Русе, Плевен бе дискутирана **„Подготовка на изследователски проекти и кандидатстване към финансиращи организации“**. Доц. Гечев притежава изключително богат опит в писането и управлението на проекти, вкл. като координатор на европейски проект, финансиран по програма Хоризонт 2020. Той представи изчерпателна и отлично структурирана информация по темата за изследователските проекти. Постави акцент върху постдокторантските стипендии, като представи основните финансиращи организации в рамките на ЕС, умело синтезирайки важната информация за всяка разгледана възможност.

В началото на 2022 г. ще се проведат още няколко семинара от серията **„Писане и управление на успешни научни проекти“**. Добре приетите от аудиторията серии **„Моите стъпки към успешна кариера“** и **„Писане и управление на успешни научни проекти“** ще останат за постоянно в програмата от събития, организирани от Кариерният център към ЦО-БАН. Освен това към тях ще се добавят две нови серии **„Академия за меки умения (Soft skills)“** и **„Наука, иновации и бизнес“**. Премества

се първата от новите серии да стартира с няколко обучителни уебинара за изграждане на умения за комуникация на научни знания.

Фейсбук страницата на Кариерния център към ЦО-БАН <https://www.facebook.com/careercenterbas/> вече има **658** последователи – докторанти и млади учени от БАН и други учени. Активно се следи и популяризира информация за събития, конкурси, програми и др. полезни и интересни възможности за кариерно развитие за учени (над **170** публикации за годината). По този начин (актуален и лесно достъпен за младите учени) се обявяват и събитията, организирани от Кариерния център към ЦО-БАН, които се провеждат под формата на уебинари през 2021г.

Програма ЕРАЗЪМ+ Във връзка с пандемията, академичната година 2019-2020 приключи на 1 октомври 2021. Общо седем докторантски мобилности бяха осъществени в 5 държави, сред които с най-голям брой се откроява Австрия. Другите приемащи университети и институти бяха във Франция, Португалия, Испания и Великобритания. Докторантите, които придобиват статут на Еразъм студент, бяха освободени от плащането на такси за обучение в приемащите университети. Основната им мотивация да участват в програмата беше да осъществят практика/обучение на чужд език, да развият меки умения като адаптивност, способност за решаване на проблеми и др., да увеличат перспективите си за работа, да се запознаят с различни учебни практики и учебно съдържание, да поживеят в чужбина, да се срещнат с нови хора, да опознаят нови култури и др. Двама от докторантите бяха мъже, а 4 – жени, като през отчетната година една докторантка осъществи две мобилности. Първоначално бяха одобрени повече кандидати, една част от които се отказаха, като в един случай всички документи бяха оформени и грантът преведен, но се наложи връщането му поради невъзможност да се осъществи планираното обучение заради затваряне на университета.

Мобилностите имаха за цел обучение (4 докторанти) или практика (3 докторанти). Общата им продължителност беше 35 седмици. През този период Еразъм студентите не загубиха статута си на докторанти към БАН. Всички получени кредити в чужбина получиха пълно академично признаване от Центъра за обучение на БАН. Средствата от ЕК бяха предвидени да допълнят разходите необходими за престоя им в чужбина. Общият размер на грантовете възлезе на 21260 евро, от които 9740 за обучение и 11520 за практика. Месечният размер на грантовете за обучение беше 520 евро, а за практика – 720 евро.

След мобилностите всички докторанти отчитат, че са увеличили познанията си в своите научни области, по-уверени и убедени са в своите способности, познават по-добре силните и слабите си страни, по-способни са да се адаптират и да действат в нови ситуации, по-способни са да мислят и да анализират информацията критично, по-толерантни са към ценностите и поведението на другите.